

West-Vlaamse Natuurstudiedag, 7 maart 2020

KU LEUVEN

Koolstof in de bodem van natuurgebieden

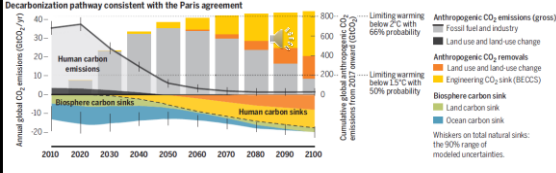
Prof. Dr. ir. Bart Muys
Departement Aard- en Omgevingswetenschappen
KU Leuven

Foto: Ellen Desie

Mitigatie redt het niet zonder inschakelen ecosystemen

- PARIJSAKKOORD: 1/4 van de geanticipeerde emissie-reducties tegen 2030 (INDCs) in LULUCF (Grassi et al., 2017, Nature CC)
- LULUCF and BECCS cruciaal om binnen de 1.5°C te blijven

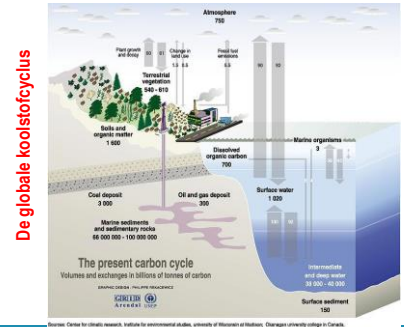

Decarbonization pathway consistent with the Paris agreement

Rockström et al. 2017 "A roadmap for rapid decarbonization", Science

KU LEUVEN

Globale rol van bodems

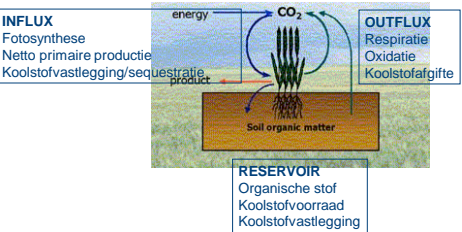

De globale koolstofcyclus

The present carbon cycle
Volumes and exchanges in billions of tonnes of carbon

KU LEUVEN

Koolstofdynamiek van terrestrische vegetatie

INFLUX
Fotosynthese
Netto primaire productie
Koolstofvastlegging/sequestratie

OUTFLUX
Respiratie
Oxidatie
Koolstofafgifte

RESERVOIR
Organische stof
Koolstofvoorraad
Koolstofvastlegging

KU LEUVEN

Bodemkoolstof niet los te zien van AFOLU broeikasgasbalans

AFOLU = Landbeheer = inschakelen van bodem en terrestrische vegetatie in productie van goederen en diensten

Netto toename in biomassa + Netto toename in bodemkoolstof + Netto toename in Geogoste producten - Emissies andere broeikasgassen = Netto toename in bodemkoolstof + Substitutie fossiele brandstoffen - Emissies van beheer, oogst, transport en transformatie + substitutie energie-intensieve materialen

KU LEUVEN

Processen van opbouw en afbraak van bodemkoolstof

INPUT-ZIJD

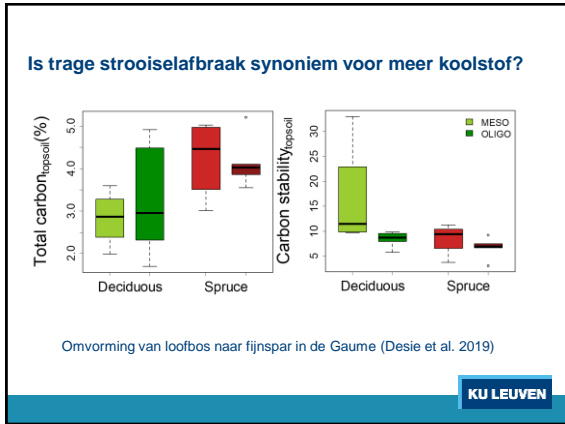
1. Plantengroei – fotosynthese: meer leidt tot meer strooiselinput en dus meer bodemkoolstof
2. Strooiselproductie – mortaliteit: meer leidt tot meer strooiselinput
3. Humificatie – aandeel gestabiliseerd organisch materiaal (bodemorganismen, bioturbatie, stabiele aggregaten)

OUTPUT-ZIJD

1. Afbraaksnelheid – tragere afbraak meer bodemkoolstof (lage temperatuur, hoge waterstand, weinig bodemorganismen, zuurte, maar ook humusstabiliteit)

KU LEUVEN

Speciaal geval: vuur en verkoling

1. Vernietiging biomassa = CO₂-emissie
2. Verkoling = opbouw stabiele koolstofvoorraad
3. Resultaat: afhankelijk van brandfrequentie, aandeel verkoling, levensduur kool
4. Toepassing: Biochar

KU LEUVEN

Hoe koolstof in bodems meten?

Stocks:

- Stalen nemen
- C bepalen via:
  - Walkley-Black
  - Loss on ignition
  - C-Analyser

KU LEUVEN

AFFOREST Fluxen via chronosequenties

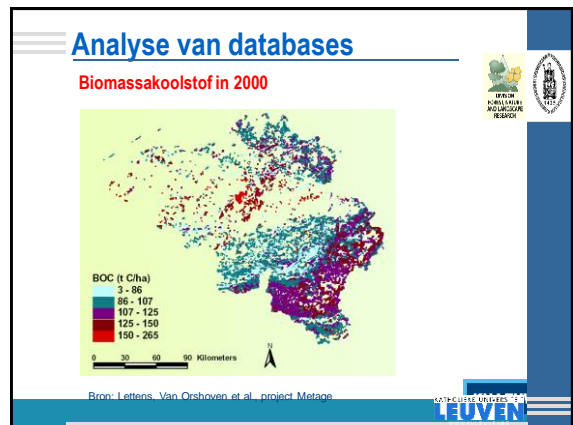
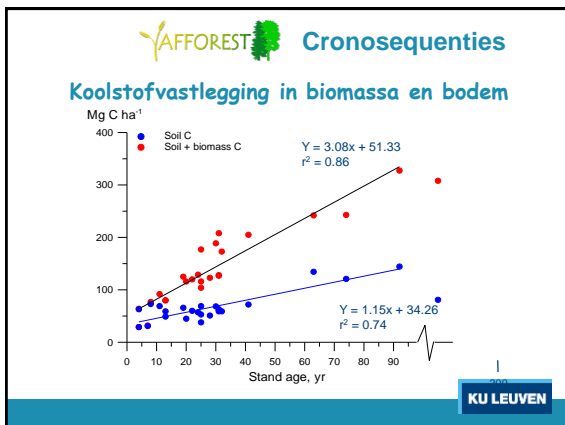
Eik, 5 jaar

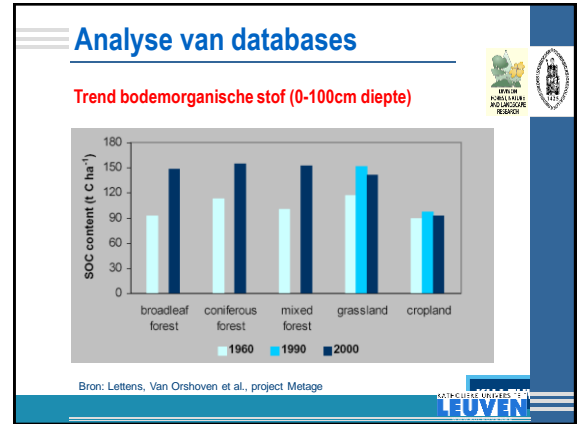
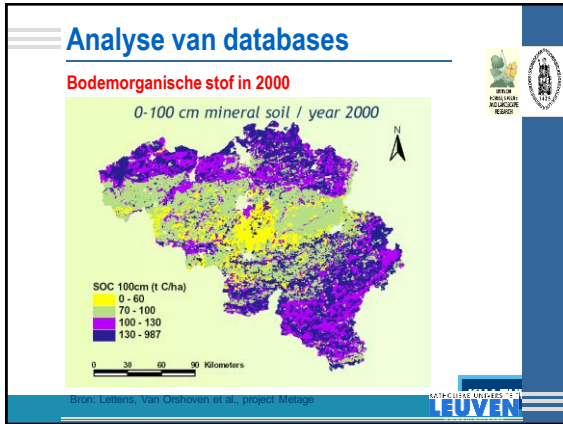
Eik, 200 jaar

Fijnspar, 1 jaar

Fijnspar, 30 jaar

KU LEUVEN

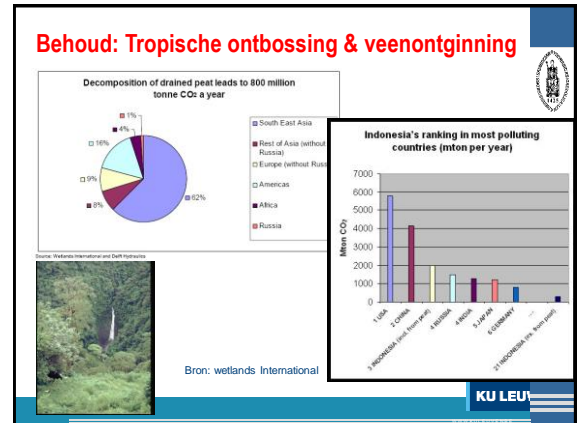

Bodemkoolstofbeheer in natuurgebieden

Behoud van grote stocks is veel belangrijker voor de korte termijn en veel kostenefficiënter dan herstelbeheer (= behoud van veen, behoud van bos, behoud van permanent grasland)

Bron: wetlands International

Behoud: milieukost van ontbossing

- De CO₂ uitstoot veroorzaakt door een ontbossing van Kempisch denbos van 100 ha kost aan de Vlaamse belastingbetaler effectief 1.375.000 euro* (Europese LULUCF wetgeving)
  - berekend aan 150 C per ha (75 ton bodemkoolstof + 75 ton biomassakoolstof (=150 ton biomassa = 300 m³ hout), maakt 550 ton CO₂ aan 25 euro/ton CO₂)
- Beleidsaanbeveling: ontbossing voor instandhoudingsdoelstellingen wettelijk verplicht compenseren
- Beheeraanbeveling bossen: aandeel nulbeheer groter, behoud van veteranenbomen (ook exoten), dunningsintensiteit in bos variëren, rijkstrooiselsoorten inbrengen

Bodemkoolstofbeheer in natuurgebieden

Herstelbeheer:

- Veenherstel: traag, in VI zeer beperkt in oppervlakte
- Bosuitbreiding
- Agroforestry: bomen in akkers, graslanden, heiden
- Conserveringslandbouw, bio-landbouw

Bron: wetlands International

5. Terreinbeheer

Conserveringslandbouw

Improved Agricultural Practices

CAVEAT: geen mitigatie zonder adaptatie

- Nood aan resiliënte systemen
- Climate-proof beleid
- Quid Natura2000 instandhoudingsdoelstellingen?

KU LEUVEN

Dank voor uw aandacht
bart.muys@kuleuven.be

KU LEUVEN